

Geen betaalde vakantie, geen bescherming, en morgen misschien geen job

Van onze redacteur Peter Heirman in Indonesië (oktober 2008)

Foto's: Tineke D'Haese

Vlnr: Uji, Mansur & Yonus

Uji is 30 en verwacht binnen enkele maanden haar tweede kind. Ze zou dolgelukkig moeten zijn, maar zit vooral met veel kopzorgen. Zal ze de kosten voor de baby kunnen betalen? Zal ze tijd hebben om ervoor te zorgen? En, vooral, zal ze haar job kunnen behouden? Uji is één van de 600 arbeiders in de fabriek van Eurogate in Bogor, op het Indonesische eiland Java. Ze staat op de afdeling waar de kleding afgewerkt wordt. Aan een hels tempo, zwanger of niet. Het kledingbedrijf maakt kleding van het merk Iguana, dat op de Europese markt, ook in België, verkocht wordt.

Wanneer de baby geboren wordt, heeft Uji recht op 3 maand zwangerschapsverlof, terwijl haar loon door de werkgever doorbetaald wordt. Dat is een wettelijke verplichting, afgedwongen door de Indonesische vakbond KSBSI, een partner van Wereldsolidariteit en ACV.

Maar daar houdt het goede nieuws op. O ja, de werknemers hebben ook nog recht op 12 dagen vakantie per jaar, onbetaald weliswaar.

"We hebben hier al enkele jaren een actieve vakbondswerking", vertelt Uji, die zelf ook KSBSI-vakbondsafgevaardigde is. "En we hebben ook al een aantal dingen kunnen verwezenlijken, maar altijd na lange, harde acties. Het lijkt wel of de bazen pas naar ons willen luisteren als we het werk neerleggen."

Vast contract

KSBSI voerde met name actie om een contract te krijgen voor alle werknemers. "Voordien werkte iedereen zonder contract", zegt Henal, ook al een delegee. Hij staat op de afdeling waar de stoffen in de juiste maten gesneden worden. "Dat betekende dat je van de ene op de andere dag aan de deur kon gezet worden. Zonder opzeg, zonder opgave van reden. Wie teveel zijn mond opendeed, of niet de steeds hogere targets haalde, was eraan voor de moeite. Toen hebben wij het werk neergelegd om voor iedereen een vast contract in de wacht te slepen. Uiteindelijk bereikten we een compromis. 600 van de, toen nog, 1.000 arbeiders kregen een vast contract. De rest bleef aan de slag als tijdelijke werkkraacht."

Vlnr: Henal, Uji, Mansur en Yonus

Ondanks de sociale conflicten presteerde het bedrijf goed. Bestellingen kwamen vlotjes binnen. De fabriek had zijn volk nodig. "En dus konden we ook hogere lonen afdwingen", legt delegee Mansur, mecanicien, uit. "Tot 1,5 miljoen rupiah (ca. 115 euro) per maand. Nog niet veel, maar toch al een deftig loon om van te leven in Indonesië."

Maar 2 jaar geleden, in 2006, sloeg de sfeer plots om. Eurogate startte een fabriek op in Birma (Myanmar).

Sedertdien wordt de productie stap voor stap naar daar overgeleverd. "De tewerkstelling viel hier terug van 1.000 naar 600", legt Uji uit. "Tijdelijke arbeiders waren eraan voor de moeite. Bovendien worden we voortdurend om de oren geslagen met de mogelijke verhuis van de hele fabriek naar Birma. Gevolg? Onze lonen zijn zo goed als gehalveerd in anderhalf jaar tijd, van 1,5 miljoen naar 873.000 rupiah (ca. 67 euro). Eigenlijk zouden we overuren moeten doen om aan een deftig inkomen te geraken, maar daarvoor is er geen werk genoeg. Dus ga ik na mijn uren nog schoonheidsproducten op straat verkopen. Het is dat of geen eten kunnen kopen voor de kinderen. Hoe onze toekomst eruit ziet, is hoogst onzeker. Met mijn tweede kind zullen de kosten hoog oplopen. Met mijn huidige loon is dat

niet houdbaar. En wat als ze naar school moeten? Want dat kost al gauw 300.000 tot 400.000 rupiah (23 tot 30 euro) per maand.”

Overgeplaatst

Bovendien krijgen vakbondsmensen het steeds moeilijker om hun werk te doen. “Wie zich teveel roert, wordt overgeplaatst naar andere fabrieken, enkele tientallen kilometers van hier”, zegt Yonus, vrachtwagenchauffeur voor het bedrijf. “Zo proberen ze ons monddood te maken. Maar dat laten wij niet gebeuren. We moeten wel veel discreter werken dan voordien, maar we laten ons niet het zwijgen opleggen.”

Momenteel voert KSBSI binnen het bedrijf campagne om een systeem van anciënniteit op te bouwen. “Als onze lonen zo laag zijn, moet je mensen een perspectief bieden”, vindt Uji. “Wie hier al een aantal jaar werkt, zou een anciënniteitstoeslag moeten krijgen. Het werktempo is hier immers moordend. Kijk maar eens naar de gemiddelde leeftijd van de werknemers. Die ligt nauwelijks boven de 20. Met mijn 30 jaar behoor ik al tot de ouderen. Velen zijn na 10 jaar werken hier volledig opgebrand. Als je dan het tempo niet meer kunt volgen, vlieg je eruit, zeker als tijdelijke.”

En van hun schamele loon moeten de arbeiders dan nog een hele resem onkosten betalen. “Veel arbeiders wonen ver van hun werk”, zegt mecanicien Mansur. “Dat betekent elke dag veel geld ophoesten om hier te geraken met het openbaar vervoer. Een maaltijd over de middag moeten we ook van ons eigen geld kopen. Samenloopt dat al gauw op tot 20.000 rupiah (ca. 1,5 euro) per dag (of ca. 37,5 euro per maand of zowat een half maandloon, ph). Zo hou je natuurlijk nog minder over aan het einde van de maand.”

Geen enkele verzekering

Het management overtreedt manifest de arbeidswetgeving. Vakbondsmensen moeten bijvoorbeeld in alle vrijheid hun werk kunnen doen, maar dat is nog lang niet alles. “Er is bijvoorbeeld ook geen enkele verzekering, niet voor arbeidsongevallen, niet voor gezondheidszorg. De werkgever betaalt de bijdragen simpelweg niet. Nochtans is dat wettelijk verplicht. De overheid doet daar niets tegen. Soms komen arbeidsinspecteurs hier wel eens langs. Die keuvelen dan even met het management en zijn zo snel mogelijk weer weg. Wij krijgen nooit de kans om onze grieven aan hen

kenbaar te maken. Zo is het natuurlijk moeilijk werken. Wie hier ziek valt of een arbeidsongeval heeft, draait volledig zelf op voor de kosten en valt bovendien zonder inkomen zolang hij niet kan werken.”

De gezichten van de werknemers bij Eurogate zijn bedrukt. “We vrezen echt voor een sluiting”, zucht Uji. “Dan ligt onze toekomst in duigen. Maar we moeten hier voortdoen, met de moed der wanhoop.” Denk eens aan Uji en haar collega’s wanneer u een vestje van Iguana koopt.

Momenteel voert K-SBSI actie voor meer en betere arbeidsinspectie in Indonesië.

Lees meer over deze actie en onderteken de petitie op

www.wereldsolidariteit.be/daens